

vonal vonalba hol talál,
a pengeárnyék merre jár,

csak azt tudod: ha célba ér,
földtől vagy égtől függ az él,
s hogy még valódi, még remek.

Babonák nem kísértenek.

ÁTHALLÁS

mikor az árnyék elindult felém
ha megbicsaklott elviselte vállam
sok ág hajolt fordult sok arc utánam
az emlékezet földi tengelyén

füvek között helyemre nem találtam
sok furcsa név ragadt rám idegen
szavak körébe vitt igézetem
maradtam ott is akkor is hazátlan

mikor levéltől lassan elszakadt
a suttogás és földre hullt a fény
az emberélet útjának felén
kigyúlt a lomb s én megnémultan álltam

Thuróczy Katalin

HÁROM NYULAK

Csak kibírjam röhögés nélkül, add, Uramisten, hogy kibírjam, és ne üljek le a járda-szegélyre, térdem közé szorítva a műanyag szatyrot, és ne vihogjak bele a három nyúldög puha szőrébe, add, Uramisten!

Amint átszóltak, hogy van három nyúl, menjek értük, indultam. Éppen csak szebbre cseréltem az otthoni kopott tornacipőt, hogy mégsem abban, ha este tíz óra van, ez akkor is az Andrassy út, egy elegáns, patinás, meg szembejöhethet bárki, úgyhogy fölvettem a szebbiket, és átballagtam.

A Hajós utca ilyenkor épp ugyanolyan, mint mindig, csak sötétebb, és a kocsi csomagtartójában ott feküdtek hosszan kinyúlva a nyulak. Hárman. Eszembe jutott a mese, és ettől pokoli kedvem kerekedett – amolyan pusztító jókedv, amelynek semmi köze a kellemes, joviális, polgári jókedvhez, inkább ablaktörő, fejszét ragadó vidámság, ha férfi volnék a század elején, a pezsgő után megenném a poharat, véres szájjal morcogtatva a gravírozott üveget. Ha birtokom volna, elkártyáznám, vadászpuskámra támasztanám a halántékom, és száz cigány húzná, amikor véres fejjel a damasztabroszra buknom, jobbon Caisse d'escalopes de Saumon à la Marinière, balomon Pigeons aux pointes d'asperges, szemben feldől Franciaország pezsgő... Dom Pérignon vagy valami hasonló, bár a márka másodlagos, de hát nekem nem maradt más, csak a mese...

„...adjon isten, három nyulak! Úgy ültök itt, mint az urak.

– Urak, bizony! Urak leszünk, reggelre rókahúst eszünk!

Ennek a fele se móka! – Iszkolt is hamar a róka...”

...és ettől rám jött a röhögés. Valahonnan gyomortájérről indult, és görcsös hullámokban söpört végig a testemen, hiába próbáltam nem odanézni, hiába meresztettem a szemem, mint katona a vártán: mindig csak előre, a szatyor ott jött mellettem, és ebből a szatyorból három fehér bolyhos nyúlsegg kandikált bele az éjszakába, és három pár – azaz hat darab – hideggé meredt nyúlláb mutatott az égre vádlón. Ettől jött rám a röhögés annyira. Próbáltam nem kívülről látni magam, ahogy ott kocogok hűgyszagú házak árnyán az Andrássy út felé a szebbik tornacipőmben, súlyos szatyromból dermedt nyúlcimerek lógnak, én igazán megpróbáltam, de minél inkább akartam nem látni magam, annál inkább szembejött velem szarkasztikus alteregóm, és mocskos szándéktól vezérelve direkte röhögtetett.

Így értem az Opera elé. A közönség éppen tódult kifelé, arcukon átszellemültség, vállukra áhítatosan csatolták fel szárnyaikat – a nézőtérre tilos bevinni –, némelyiken még ott fityegett a rajta felejtett ruhatári szám, aztán könnyedén a levegőbe szökkenve elsuhogtak, ki a Belváros, ki Kőbánya, Angyalföld, Kispest felé, csak a megrögzött Wagner-rajongók kocogtak egykedvűen, én meg ott, a cekkerből meredő nyulakkal.

...a társaság nem volt sem jobb, sem rosszabb a szokásosnál. Mint a lepkek, mindenki eltáncolta a maga táncát, szeszélyes szellemi arabeszkeket rajzolva a semmibe, görcsösen próbált olyanok látszani, amilyenek elvárták tőle, csattantak a poénok, és hosszú, hálás röhögés kísérte mindahányat, hálás, mert addig sem kellett okosakat mondani, hosszú, mert jólesett valamivel kitölteni a múlt időt. Az idő pedig múlt szorgalmasan...

Bezuhantam a kapun, hátamat nekitámasztottam a vastag tejüvegnek, melyet szeszélyes vaslevek védtek kívülről, és mélyet lélegeztem a maratoni futók hörgő lélegzetével, ahogy az utolsó csepp oxigénért küzdenek fulladás előtt... A liftben elmúlt az egész, és mire a konyhába értem, csak valami fura üresség maradt utána, előttem meg a feladat: ezeket a dögöket meg kell nyúzni.

Négyen voltunk a konyhában, a nyulak meg én...

...rögtön az elején bosszantott, kicsit minden túllontúli volt rajta: a haja túl göndör, a mosolya túl sármos, az alakja túl fiús, sehol semmi sörhas, semmi táska a szeme alatt, semmi lomhaság, ami mégiscsak pimaszság az ő korában, ha legalább a pulóverén lett volna egy folt, vagy az elszakadt cipőfűzője bogra kötve, de semmi. Fesztelenül ült le bárki mellé, és ahova leült, mindenki mosolygott, röpöködtek körülötte a szellemes szójátékok, történetek, anekdoták, bárhova ment, mindenütt csak rá sütött a nap, egyszóval pillanatokon belül tiszta szívemből utáltam. Mint a kénsav mart belülről a keserűség, később bevallottam, hogy inkább az irigység, amiért olyan tudott lenni, amilyen mindig szerettem volna, és ami már sosem adatik meg, mert szárnyaljon bár akárhogy

szellemem, legyek bár belülről karcsú és légies, derékig érő lángvörös lelki hajamba kapjon bár bele a szél, a valóság: bensőm ormótlan tokja, a súlyos csontok, rejtett zsírpárnák, a széles, erős csukló, a parasztosan kerek ábrázat visszaránt, agyagba döngöl, két vállra fektet, megfojt és tönkretesz, mint ama gaz bitang, akinek ez előre megfontolt szándéka, egyszóval... knock out...

...néztük egymást, ők hárman megüvegesedett, én fénylő, kétségbeesett szemmel.

Vörösbor. Ez jutott eszembe: sok vörösbor. A dugó úgy pukkant, mintha orosz ruletten vaktöltényt csettintettem volna, mintha az életemet nyertem volna vissza. Úgy hajtottam le egy pohárral, ahogy a Grálból kortyoltam volna az élet vizét, végül is mit nekem három nyulak! Nyúztam én már rabsicózet is!

...a tárgyi felkészültsége viszont lenyűgözött. Ha valamivel el lehet kápráztatni a magamfajta félművelt tyúkot, az a tételes tudás. Az pedig volt neki...

Félóra múlva ott feküdtem előttem a három anyaszült meztelen állat. Pontosabban még annál is meztelenebb, mert bőr nélküli. Szemérmetlen kitérülkozásukat csak élettelen voltuk mentette a közönségességtől. A feszes húst gyöngyfényű hártya borította, és akár Leonardo anatómiai ábráin, finoman elkülönültek egymástól a csontok, az inak, az izmok, az egész tökéletes rendszerben feszülő szövetvény, amelynek egyetlen célja, hogy biztosítsa a leggyorsabb, legfondorlatosabb, legkacskaringósabb és legcikkosabb futást, a menekülés egyedüli lehetőségét...

...este tízkor már az egész társaság részeg volt kicsit, na nem dugórészeg, csak elegánsan szalonspicces, vagyis mindenki a legrosszabb formáját futotta. Ilyenkor az ostoba ostobább a szokottnál, idétlen vihogása újabb védelekre készíti környezetét, az okos annyira sziporkázó, hogy az már kínos, a szépek viszont hál' istennek megcsúnyulnak, eljött tehát az én időm. Ott ült velem szemben, az alkohol karcosabbá tette, rekedtté és csapzottá, a mozdulatai koordinálatlanokká váltak, csak gótikus keze röpködött, és mint félig égett csillagszóró már csak apró sziporkákra futotta. Meg náthás is volt. Szomorúan trombitált időnként, összefonnyadt a kór súlya alatt – kizárólag férfiak tudnak ilyen odaadóan betegek lenni –, és a zsebkendők fehér hóbarikádja mögül már csak a téves adatok és dátumok korrigálására futotta erejéből. Még most sem szerettem, mert annyival okosabbnak és műveltebbnek mutatkozott, hogy valóságos tériszonyt éreztem a közelében. Úgy néztem rá, ahogy magas toronyból néz le az ember, latolgatva, ugorjon-e csukafejessel a semmibe, hogy odadobjon-e mindent egyetlen szép ívű repülésért, az élvezetért, miközben teste a fizika szabályai szerint megfelelő mértékben gyorsul is ráadásul, és érzi, ellenállhatatlanul vonzza a mélység, a vékony vaskorlát nem képes megtartani súlyát, ettől a gerincén hideg verejték csordogál türelmesen. A többség eddigre kidőlt, vagy hárman maradtunk talpon mindössze, és a kötelezően könnyed társalgás váratlanul komolyra fordult, no, az akadémiai székfoglalótól messze esett ugyan, de az eddigi felszínességtől is. Sok minden szóba került – hosszasan tárgyaltuk, hogy a magyarországi vasútállomások miért épültek több kilométerre a városoktól –, aztán ki-ki a családjáról beszélt, elkártyázott birtoktól lopott feleségig, „hajnalig cigány az ablak alatt”-tól rézgálicon vásárolt arany karkötőig minden szóba került, jól mulattunk; emlékszem, annyit mondott mosolyogva: az én családomban nem maradt, aki meséljen, mert többségüket elégették... és már folytatta is valami bonyolult történettel a keltákról és Baile Átha Cliath-ról, csak a szeme lett fénytelen kavics és az arca késpenge...

...a felhasított hasüregből bársonyvörös vér ömlött, és kutató ujjaim nyomán előbuktak a zsigerek, fojtogató büzt árasztva a golyó lyuggatta belek, a tüdő, a roncsolt máj...

...és mosolyogtunk, és beszélgettünk tovább, de ez másféle mosoly volt már, és másféle beszéd...

...folyattam rá a vizet, a hús már szűrőn tornyosult, a hulladék szorosan műanyag zsákba kötve.

...reggelre halálosan beleszerettem, szláv felmenőim túláradó szenvedélyével, parttalanul és reménytelenül, ahogy szokás, aztán három hónapig nem láttam...

Áram futott rajtam át: izzó dróthuzal az ágyékomtól az agyamig, pontosabban koponyám hátsó részéig, ahol fehér szikrákat szórva pattant szét. Le kellett ülnöm, kifutott belőlem az erő. Az élettelen hús érintése felkeltette bennem az élő hús iránti vágyat. Ültem összegörnyedve vériszamos kézzel, mint görög tragédiák hősnője, pontosabban mint francia vígjátékok terjedelmes seggű szakácsnője, és ha lett volna keszkenőm, belezokogtam volna amúgy népszínművesen, hogy befejezzem a hasonlatsort. De így csak kuporogtam, éreztem, ahogy kredencként zuhan rám a kívánás, hogy nem tudok védekezni ellene, sebezhető vagyok és kiszolgáltatott, meztelen, mint a nyúzott nyulak, és azt is tudtam, kilátástalan az egész. Nevetségesnek éreztem magam, és bizonynal az is voltam.

Vörösbor. Ez jutott eszembe: sok vörösbor! Ittam is egy pohárral amúgy vérfoltoosan. Istenem! Csak ne lennék ennyire dromedár: egy irodalmi trampli, egy buldózerkarosszériába csomagolt sèvres-i porcelán, mert hiába a kifinomult lélek, ha a burka ennyire papundekli!

...ültünk, és figyeltük egymást: ő engem, én őt. Közben okosakat mondtunk. Először őt magát leltároztam, aztán a lakását: ágya fölött London középkori látképe – hosszú keskeny papírcsíkon –, ottfelejtett gyerekjátékok, könyvek, függönyök, szőnyegek, minden tiszta, praktikus, harmonikus, hűvös. Nem szerethet itt lakni. Minden annyira hibátlanul megtervezett, annyira ideiglenes. Én álltam nyeresre, nekem nem volt hátterem...

Nyestem a húst. Már nem volt véres. Nem volt több önmagánál: hús volt. Annyira kiveszett belőle minden nyúltság, a füvet szimatoló orr, a megrezzenő bajusz, fürkészőleg égre meredő fül melengető bája, minden, amitől különbözött, annyira megszűnt a testisége, annyira tárgygyá degradálódott, hogy ha nem akartam volna eredetileg, akkor is ráírtam volna a műanyag zacskókra mintegy mementóul, ha netán kétélyeim támadnának: VADNYÚL...

...Dörzsöld meg a hátam! – mondta. Ott állt a nyitott ajtóban meztelenül, vízcsöppek ékköveivel borítottan, fénylőn, mint Krisztus közvetlenül a feltámadás után vagy előtte, ez lényegtelen, mert csak a csoda számít, nem annak időbeli determináltsága, lába körül tócsa gyűlt... Jó volt végigsimítani tarkóján a pici pelyheket – drótgöndör hajának lenyírt maradványát. Gerincének homorú íve a kiálló csigolyákkal – hajlékony gyöngysor. Mellkasán a vörhenyes szórt már tarkítja néhány fehér szál. Fiúsan lapos hasa, ágyéka – mint a római szobroké. Nem római, görög. Az sem, azok mind atléták, gusztustalan izomtömegek. Picasso szomorú bohócai. Igen. Talán az...

...be kell rakni a mélyhűtőbe.

...milyen inget vegyek, kockásat vagy sziürke csíkosat. – Sziürkét...

...remélem, befér. Ha nem, kiveszek valamit. Úgyis főznöm kell.

...állt felöltözve, aztán felszökkent az ablakpárkányra, és kilépett. – Majd hívjuk egymást – szólt vissza, de tudtam, hogy soha. Ment végig a fason három emelet magasban. Kétoldalt jegenyék és a háztető kéményei, az úton sárga homok kavarodott lépései nyomán. Úgyesen kerülgette az antennákat, fújta a szél, szálltak a fellegek, a fűben virágok, kövek közt hangyák és bogarak milliárdjai indultak a szélrózsa minden irányába, madarak, flóra, fauna stb. ...

Add, Uramisten, hogy kibírjam sirás nélkül, hogy ne feküdjek a konyha hűvös kövére bőgni, arcomat a hideg linóleumra szorítva, add, Uramisten, hogy kibírjam!

...a telőn karcsú sziluett: férfi, amint állához emeli hegedűjét, mellette szálló kék kakasok...